

Š i f r a k a n d i d a t a :

--

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

Izpitna pola 1

Šolski esej (700–1000 besed)

Torek, 5. maj 2009 / 150 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Kandidat dobi dva konceptna lista in dva ocenjevalna obrazca.

Priloga z izhodiščnim besedilom za razlagalni/interpretativni esej je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati naloge, dokler Vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca). Svojo šifro vpišite tudi na konceptna lista.

Izpitna pola vsebuje navodila za razpravljalni in razlagalni/interpretativni esej. Eseg naj obsega od 700 do 1000 besed. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50.

Pišite **v izpitno polo** z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom. Pišite čitljivo, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Če se zmotite, napačno besedo ali poved prečrtajte in jo zapišite na novo. Nečitljiv esej bo ocenjen z nič (0) točkami. Osnutek eseja pišite na konceptna lista. Osnutek se ne upošteva pri ocenjevanju.

V preglednici zaznamujte izbrani esej z "x".

Razpravljalni esej	Razlagalni/interpretativni esej

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo Vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 1 prazno.

Priloga k izpitni poli 1 (M091-103-1-1)**Andrej Hieng: Čudežni Feliks** (odlomek)

Andrej Hieng: Čudežni Feliks. Ljubljana: Modrijan, 2008. 241–243.

Erna ukaže počitek. Sedeta v senco. Spočetka se ona z brado opira ob kolena, strmeč predse cefra in razsipa zasušene cvetove resja, včasih izpod čela pogleda proti hribom, nad katerimi izgoreva skuštran oblaček.

– Poslušaj, Feliks! pravi. Dobro poslušaj, če si se že pustil prignati v to situacijo in v tole džunglo. Pravzaprav sem hudo vesela, da si zdajle z mano, ker bi me bil lahko po vsej pravici sit, in lepo je, da si zapregel dobro vzgojo in se nič ne upiraš. Mogoče si edini človek, s katerim bom do kraja odkritosrčna. Pour la vie! Ampak se mi ni treba zahvaljevati, čeprav bom povedala kakšno stvar, ki je celo risi ne opazijo. Najprej te bom nekaj vprašala. Kaj misliš o moji blamaži? O, jagenjček, prav dobro veš, o kateri blamaži govorim! Bil si zraven, bilo je pri večerji na očetov rojstni dan, bilo je, ko sem postavila šopek pred portret, pa svečo, rekla sem, nisi pozabil, da opravljamo komemoracijo, čeprav mi še zdaj ni jasno, kaj beseda pomeni.

Feliks se vzravna kakor govornik, hoteč ji razložiti pomen nesrečnega izraza – seveda je v njegovi učeni vnemi tudi nekaj prizadevanja, da bi se ognil čeri, proti kateri ona s tolikšno trmo krmari; ne pusti mu do besede, nadaljuje, ko on komaj zajame sapo.

– Videl si: mama me je potisnila v kot, razcmerila sem se in totalno kapitulirala! Naj te vprašam v stilu starih romanov: Kakšni občutki so te navdajali? Za katero od naju si se odločil?

– Nisem vsega razumel!

– Pač!

– Res ne!

– Če bi videl pretep v oštariji, denimo, da bi se dva možakarja bunkala in lasala: vem, da bi vlekel z enim od njiju. Drži? No, tu gre tudi za seštevanje in odštevanje, pomešano s simpatijami.

– Prosim te, Erna, nikar ne zahtevaj, naj kontroliram vajine račune! Vsekakor tvojo mamó spoštujem in ...

– Še zmerom je lepa, vem.

– Lepa. Z menoj zelo prijazna.

– Opozarjam te, da si z nami v sorodu po očetu, ne po njej. Srečo imaš, da je tako, saj si videl tiste idiote, njene bratrance.

Naredi se izzivalna tišina, ki jo robijo murni na trati. Feliks s koncem očesa vidi, kako se Erna odtrga od kolen, na katerih je dotlej slonela, kako se pretegne, kako vzdigne roke, vidi lise pod pazduhama in posnetek trepalnic na podočnjakih; tedaj

ga – bržkone zato, ker sestrično s pogledom samo obletava – napade še ena slika iz Maksimira: mama si pod kostanjem popravlja zasukano nogavico, z borongajskega letališča prileti letalo, trosi reklamne lističe, mama pogleda kvišku, lasje, ki so ji med sklanjanjem sfrleli iz frizure, ji rišejo na čelo mehke, migljajoče sence.

– Sovražim jo! pravi punca. Zelo jo sovražim!

Besede padejo v njegovo sanjarijo kakor skobec med koški, ustraši se, čeprav ponavadi rad uporablja reklo »beseda ni konj«; od argumenta do argumenta stopiclja kakor po jajcih, ko jo roti, naj se ne igra z občutki, naj mu ne uprizarja coprnice; mati je navsezadnje le mati, ena sama, ergo unikatne vrednosti in cene, morebitne zamere so v sferi materinstva dim, čeprav je res, da se od mnogih zaporednih zamer zastrupiš ali pa si z njimi prideláš rano na želodcu; kaj sploh očita mami?

Ona odvrne, da je mati brez pomislekov uničila očeta, njenega očeta, svojega moža.

Govori trdo, trmasto, neodjenljivo, pogled ima spet popolnoma črn, seveda pa je tak tudi zaradi sence, v kateri sedita.

– Nikar ne misli, da čenčam v tri dni! Bila sem otrok in sem vse videla. Otrokom, kot je znano, nič ne uide.

– Povej!

Za hipec okleva, a očitno ne iz sramežljivosti. Išče strnjen izraz. Kadar v njenih stavkih poskoči akcent, stisne pest. Našteje precej materinih ljubimcev; slišati je, kakor bi brala seznam odpuščenih uradnikov.

– To je zavratna in kruta mačka, ki se rada igra s plenom, a ima v resnici apetit za eno samo stvar. Onéganje!

– Kaj praviš?! Kako si rekla?!

– Čista resnica!

– Kje si staknila to besedo?!

Nič se ne meni za njegovo prepadenost, nadaljuje: Divan, otomana, pograd, hotelska postelja, navadne podnice, slama, vseeno! Delovišče na počitnicah. Otroka sta pri roki za štafažo. Saj veš, da nisem pozabila, da nisem mogla! Od Makarske do Bleda, od Crikvenice do Dobrne, od Šmarjete do Kranjske Gore, ringaraja!

RAZPRAVLJALNI ESEJ

LJUBEZEN V ROMANIH ČUDEŽNI FELIKS TER PREVZETNOST IN PRISTRANOST

Ljubezen je v obeh romanih gibalno dogajanje, saj zaznamuje življenjske poti romanesknih oseb. Ali bi znali pojasniti, katere pomembne preobrate v romanih povzročijo? Primerjajte, kako na ljubezenske poti Feliksa ter Elizabeth in Jane vplivajo družbene in družinske razmere. Kdo izmed njih si je ljubezensko srečo priboril prav zaradi osebnostnih lastnosti? Poskusite razložiti, katero ljubezensko razmerje v obeh romanih najmanj in katero najbolj ustreza vaši predstavi o pravi ljubezni.

Pazite na jezik, zgradbo in slog svojega pisanja.
Esej naj obsega od 700 do 1000 besed.

RAZLAGALNI/INTERPRETATIVNI ESEJ

Andrej Hieng: Čudežni Feliks (odlomek)

Andrej Hieng: Čudežni Feliks. Ljubljana: Modrijan, 2008. 241–243.

Erna je Feliksa povabila na sprehod v gozd s posebnim namenom. Ali ga v odlomku lahko prepoznate in pojasnite? Katere njene značajske lastnosti razberete iz odlomka in kako jih vrednotite? Poskušajte predstaviti Erno tudi glede na poznavanje celotnega romana. Bi znali razložiti, kako Erna v odlomku razkriva svoje sovraštvo in kako ga Feliks skuša zaježiti? Katera slogovna sredstva v odlomku prispevajo k dramatičnosti in kako?

Pazite na jezik, zgradbo in slog svojega pisanja.
Esej naj obsega od 700 do 1000 besed.

Prazna stran

